

УДК 681.83

Вдосконалення міжнародних каналів розподілу і збуту промислової продукції на МСП / Долінська Р. Г., Завгородній Б. Г. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 52 (1025). – С. 45–49.

Освещены особенности формирования международных каналов распределения и сбыта промышленной продукции длительного использования, производимой малыми и средними предприятиями. Определены направления совершенствования международных каналов распределения и сбыта продукции длительного использования для малых и средних предприятий.

Ключевые слова: малые и средние предприятия, международные каналы распределения и сбыта промышленных товаров, методы определения структуры канала распределения и сбыта.

Features of the formation of international distribution channels and marketing of industrial products durables produced by SMEs. Directions improve international distribution channels and marketing durable for small and medium enterprises.

Keywords: small and medium-sized enterprises, international distribution channels and marketing of industrial products, methods of determining the structure of the distribution channel and sales.

УДК 657.1

Н. Ю. ЄРШОВА, канд. екон. наук, доц., НТУ «ХПІ»;

Д. Ю. КОХНА, магістрант, НТУ «ХПІ».

ОБЛІКОВА СИСТЕМА В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

В статті розглядається методичний підхід до організації облікової системи підприємства. Висвітлені особливості організації облікового процесу обумовлені різноманітністю зв'язків, способів організації, розгалуженістю економічних відносин і цілей управління. Сформований набір функціональних модулів сучасної облікової система підприємства.

Ключові слова: облікова система, організація обліку, інформаційні технології, ефективність облікової системи, трансляційні можливості облікової системи.

Вступ. Облікова система сучасного економічного суб'єкта повинна відповідати сучасним реаліям в економіці в умовах ризику та невизначеності, глобалізації, зростанню значення інформаційних технологій; особливостям організації облікового процесу; зростаючим вимогам до економічної інформації з боку зростаючого числа її користувачів. Особливості організації облікового процесу обумовлені різноманітністю зв'язків, способів організації, розгалуженістю економічних відносин і цілей управління. Організація бухгалтерського обліку підприємств вимагає високого ступеня адаптивності до зовнішніх умов господарювання.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Інтеграційні процеси в облікових системах господарюючих суб'єктів піддавалися розгляду в контексті можливостей інформаційних технологій в працях Л.І. Абалкіна, О.М. Брадула, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валусева, С.Ф. Голова, А.Г. Грязнової, Л.М. Кіндрацької,

Г.Г. Кірейцева, А.М. Кузьмінського, Є.В. Лапіна, Н.М. Малюги, Є.В. Мниха, Л.В. Нападовської, О.А. Петрик, О.М. Петрука, І.І. Пилипенка, О.І. Пилипенка.

Питання організації бухгалтерського обліку досліджувались у працях Б.І. Валуєва, В. П. Завгороднього, А.М. Кашаєва, А. М. Кузьмінського, Ю. Я. Литвина, К. Л. Нарібаєва, Я. В. Соколова, В. В. Сопко, В. Ф. Палія, О. Д. Шмігеля та набули подальшого розвитку в сучасних умовах – у працях М. І. Бондаря, Ф.Ф. Бутинця, А. М. Герасимовича, С. Ф. Голова, В.В. Євдокимова, В. М. Жука, С.В. Івахненкова, Л.М. Кіндрацької, Г. Г. Кірейцева, В. В. Ковальова, М. Д. Корінько, М. В. Кужельного, Л. Г. Ловінської, Н. М. Малюги, Л. В. Нападовської, В. П. Пантелєєва, О. М. Петрука, І. І. Пилипенко, М. С. Пушкаря, О. Ю. Редько, С. В. Свірко, Ю. С. Цал-Цалко, Л.В. Чижевської, В. Г. Швеця, В. О. Шевчука та інших науковців.

У науковій літературі домінують погляди на організацію бухгалтерського обліку як на менеджмент бухгалтерської структури для забезпечення облікових процедур (розробка робочих планів рахунків, графіка документообігу, посадових інструкцій облікового персоналу, положень про преміювання бухгалтерів та інших внутрішніх регламентів).

Мета досліджень, постановка проблеми. Метою даної статті є дослідження методичних підходів до організації обліку в контексті управління сучасним підприємством

Матеріали досліджень. Наукова література з питань організації обліку, інтеграційних процесів в облікових системах економічних суб'єктів. Методичні підходи до визначення методу бухгалтерського обліку в теорії бухгалтерського обліку.

Результати дослідження. З позиції системного підходу облік являє собою процесну інформаційну систему, що складається з безлічі складових елементів, які також є системами, але вже нижчого рангу. Розвиток будь-якої системи пов'язане з її ускладненням, тобто із зростанням її внутрішнього різноманіття.

З нашого погляду, облікова система – базова (найбільш загальна) категорія, що представляє собою процесну інформаційну систему, на вході в яку знаходиться вихідна інформація, а на виході – результатна інформація для певних користувачів. Облік покликаний відображати та контролювати різнохарактерні економічні процеси, явища, засоби. При цьому облікові дані повинні задовільняти конкретні цілі різних користувачів.

Облікова система підприємства регулює і визначає послідовність виконання облікового процесу за допомогою відповідних процедур, видів економічної діяльності та цілей подальшого узагальнення або деталізації

економічної інформації за рівнями управління шляхом перетворення економічної інформації.

Сучасна облікова система підприємства повинна включати набір функціональних модулів – видів бухгалтерського обліку, що працюють в рамках цілісного комплексу кадрового, технічного, інформаційного, організаційного забезпечення.

Ефективність облікової системи характеризують її трансляційні можливості, а саме: пропускна здатність (повнота і швидкість відображення і передачі облікових даних) і інформаційна провідність (точність видачі, мінімальність спотворень при зборі, передачі, зберіганні та відтворенні економічної інформації):

$$F = f\{x(i,j), y(t,k)\}, \quad (1)$$

де F – функція залежності ефективності облікової системи від параметрів;

x – трансляційні можливості облікової системи підприємства, які залежать від повноти і швидкості відображення (i) і передачі облікових даних (j);

y – інформаційна провідність, яка залежить від точності видачі (t), мінімальності спотворень при зборі, передачі, зберіганні та відтворенні економічної інформації (k).

На різних етапах розвитку економіки змінювалися підходи до формування економічної інформації, що генерується в рамках облікових систем господарюючих суб'єктів, вимоги до складу і формат її подання. Істотні відмінності в запитах користувачів призводять до дезінтеграції результатної інформації, що істотно збільшує витрати на організацію бухгалтерського обліку та формування звітності. Конвергенція інформаційних ресурсів різних видів бухгалтерського обліку в рамках функціонування єдиної облікової системи групи, в якій процедури збору і обробки інформації засновані на використанні єдиної бази даних, що передбачає регулювання інформаційних потоків і застосування процедур перетворення інформації.

З позиції еволюційного підходу до розвитку облікових систем, найбільш важливою ознакою їх структурного різноманіття став спосіб облікової реєстрації. Униграфический спосіб реєстрації фактів господарського життя відповідав простому обліку, а диграфический і поліграфічний способи облікової реєстрації сприяли формуванню складних багатофункціональних країн облікових систем.

В теорії бухгалтерського обліку загально визначеними є адитивний і процедурний підходи до визначення методу бухгалтерського обліку. Використання переважно адитивних елементів методу бухгалтерського обліку, єдиної облікової системою групи (рахунки, подвійний запис, документація,

інвентаризація, калькуляція, оцінка, баланс, звітність), методологічний консерватизм не дозволяють достовірно відображати, в тому числі перетворення організаційно-правової форми організацій, горизонтальні та конгломератні реорганізаційні процедури, вертикальні злиття і поглинання, кризову реструктуризацію, дивестирование, внутрихолдингові розрахунки та інше. При процедурному підході загальні методи пізнання визнаються обліковими процедурами (реєстрація, систематизація, координація, оцінка та ін). Метод бухгалтерського обліку – це система специфічних процедур, логічних і технічних прийомів інформаційного моделювання стану і динаміки предмета обліку. Елемент методу може бути представлений і як процедура (наприклад, спостереження), і як логічний прийом (інформаційне втілення економічного факту), і як технічний прийом (документування). Кожна процедура і прийом володіють набором своїх методів, залежать від цілепокладання. Наприклад, консолідованого обліку притаманна облікова процедура – процес консолідації, цей процес має своїми методами консолідації з урахуванням частки володіння і статусу сконсолідованої групи.

Необхідно врахувати фактор різнобічності та складності поняття економічної інформації, що транлюється обліковою системою підприємства, її еkleктичність. На синтаксичному рівні визнається необхідність формування економічної інформації з дотриманням певних правил і принципів бухгалтерського синтаксису. Метою на всіх етапах перетворення економічної інформації на семантичному рівні виступає забезпечення користувачів показниками, мається на увазі значення яких він в змозі зрозуміти. Мета на прагматичному рівні полягає у досягненні корисності результатної інформації для користувачів. Аналіз їх цільових запитів, а також рівнів конфіденційності та різних можливостей сприйняття, дозволив класифікувати групи користувачів за рівнем доступу до проміжних форм економічної інформації (табл.).

В умовах розвиненої економіки роль єдиної облікової системи полягає у максимальному наближенні вихідної інформації до реального фінансового положення господарюючого суб'єкта, при цьому важливий не тільки факт достовірного і об'єктивного надання економічної інформації користувачам, але і з якою результативністю вона ними споживається.

Тип облікової системи – це ознака, що характеризує облікову систему по способу реєстрації фактів господарського життя.

Таблиця – Класифікація облікових систем

Рівні систематизації	Ознака систематизації	Характеристика ознаки систематизації
Типи	Спосіб облікової реєстрації	Униграфічний Диграфічний Поліграфічний
Класи	Періодичність спостереження та реєстрації фактів господарського життя	Суцільне спостереження та безперервна реєстрація. Вибіркове спостереження і періодична реєстрація
Підкласи	Специфіка об'єктів обліку і методології	Сектор економіки Види економічної діяльності
Види	Цілепокладання користувачів облікової інформації	Власники керуючі
		Контрагенти
		Податкові органи
		Держава, соціально-відповідальний бізнес
		Государство, социально-ответственный бизнес
		Мережеві компанії
		Інвестори, кредитори, власники
Інші користувачі		

Клас облікової системи – це ознака, що характеризує облікову систему по періодичності реєстрації облікових подій. Суцільна та безперервна реєстрація властива системам бухгалтерського обліку, а вибіркова, періодична запис – систем статистичного і оперативно-технічного обліку. В рамках класів виділяються підкласи, родини та види облікових систем, які досліджені в дисертації тільки в класі систем бухгалтерського обліку. Підклас облікової системи – це ознака, що характеризує облікову систему за рівнем будови глобальної економіки. Теоретично можливо виділити облікові системи від мега до нанорівня. Наприклад, «національна система бухгалтерського обліку – це система макрорівня – сукупність національних стандартів; традиційних прийомів, способів документування, реєстрації і оцінки; угруповань, класифікацій, що застосовуються в окремо взятій країні для формування результатної облікової інформації, складання бухгалтерської звітності про діяльність господарюючих суб'єктів.

Облікова система комерційної організації – облікова система мікрорівня, застосовна до певного господарюючого суб'єкта.

Еволюційний процес розвитку облікових систем характеризується горизонтальним обміном економічною інформацією між видами бухгалтерського обліку та встановленням за рахунок процесу (інтеграції нових взаємозв'язків між ними. Надмірна диференціація призводить до організаторських позицій до зростання дублюючої надмірної інформації, а з методологічної точки зору, до розсіювання інтегральних властивостей досліджуваних об'єктів бухгалтерського обліку.

Розширення бізнесу за допомогою інтегрування з іншими суб'єктами господарювання, тягне за собою необхідність формування комплексу узагальненої, деталізованою і релевантною інформації, що розкриває підсумки діяльності групи, при оптимізації строків її подання для зацікавлених користувачів з застосуванням новітніх програмних продуктів обліку. Організація єдиної системи інтегрованої обробки економічної інформації повинна відповідати цілям основних видів бухгалтерського обліку, як в материнській компанії, так у територіально віддалених підрозділах.

Види бухгалтерського обліку взаємно використовують нижченаведені елементи методу, конкретизуючи їх у відповідності зі своєю специфікою.

При організації облікового процесу слід керуватися принципом раціональності, носить не методологічний, а організаційний характер. Обсяг витрат на організацію та ведення бухгалтерського обліку не повинен перевищувати економічних вигод від функціонування єдиної облікової системи групи. З позиції організації облікового процесу, для малих підприємств ключовим елементом облікової системи є кадровий склад фінансово-економічної служби; для середнього бізнесу – технологічне забезпечення; для великих корпорацій – інституційне забезпечення.

Суб'єкт господарювання самостійно вибудовує індивідуальну схему облікової системи, беручи за основу такі базові категорії як ступінь домінування видів обліку, встановлення точок дотику і виявлення відмінностей між ними, використовувани технології управління, кадровий склад, програмне забезпечення та інш.

В цілях створення надійної основи для процесу прийняття управлінських рішень та сприяння саморегулювання облікової системи підприємства можна запропонувати наступні критерії розвитку:

- ступінь інтеграції і диференціації облікової множини в рамках єдиного інформаційного простору (методичне, інформаційне, процедурне, технологічне і організаційне єдність);
- пропускна здатність та інформаційна провідність (обсяг, якість, швидкість передачі економічної інформації, рівень невизначеності, доступність інформації та інформованість суспільства, питома вага спотворень тощо);
- якість інтегрованої облікової системи (ступінь її відповідності заданим умовам функціонування, характеристики облікової інформації, ступінь задоволення потреб користувачів).

Досягнення синергетичних ефектів облікової системи підприємства забезпечується за рахунок підпорядкування всіх її елементів зі своїми зв'язками і взаємодіями, впливу кількісних, якісних і структурних змін: диференціація видів бухгалтерського обліку і звітності у результаті клієнтоорієнтації, що дозволяє

відображати та контролювати різнохарактерні економічні процеси; залучення методів та інструментів з боку суміжних галузей знань – інформаційних технологій, методів управління проектами, персоналом, якістю та ін.

Висновок. Основною метою системи управління оборотними коштами є підвищення ефективності їх використання та прискорення оборотності. На основі ретельного аналізу ефективності оборотних активів повинна будуватися фінансова політика управління оборотним капіталом підприємства, реалізація, якої повинна забезпечити компроміс між ризиком втрати ліквідності і ефективністю господарської діяльності. Факторний аналіз оборотності дає можливість визначити, за рахунок яких елементів оборотних активів досліджуване підприємство може підвищити ефективність їх використання.

У нинішній час в процесі аналізу показників ефективності використання оборотних активів підприємства важливим є визначення, за рахунок яких факторів сформувався той чи інший показник. Закономірним є наявність різноманітних шляхів прискорення оборотності оборотних засобів, які залежать від рівня організації виробництва на підприємстві. Вважаємо за доцільне шукати такі шляхи на кожній із стадій кругообігу оборотних активів.

Список літератури: 1. *Валуев Б.И.* Классификация процессов в формировании концепции учета инновационной деятельности и ее политики / Б.И. Валуев, О.В. Кантаева // Бухгалтерський облік, аналіз і контроль в системі корпоративного управління: розвиток інтелектуальних і технічних можливостей. – Житомир-Краматорськ: ПП “Рута”, 2009. – С. 189-199. 2. *Белоусов М.О.* Бухгалтерський облік і контроль руху статутного капіталу: дис... на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук.; за спеціальністю 08.00.09 “бухгалтерський облік, аналіз та аудит” (за видами економічної діяльності) / М.О. Белоусов. – Житомир, 2011. 3. *Галузіна С.М.* Аспекты повышения роли учетно-аналитической информации в системе управления организацией: [монографія] / С.М. Галузіна. – СПб.: Знание, 2006. – 392 с. 4. *Євдокимов В.В.* Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: спец. 08.00.09 – “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)” / В.В. Євдокимов – Ж., 2011. – 37 с. 5. *Малюга Н.М.* Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: [монографія] / Н.М. Малюга. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 548 с.

Надійшла до редколегії 18.10.2013

УДК 657.1

Облікова система в контексті управління сучасним підприємством / Єршова Н. Ю., Кохна Д. Ю. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 52 (1025). – С. 49–55. Библиогр.: 5 назв.

В статье рассматривается методический подход к организации учетной системы предприятия. Освещены особенности организации учетного процесса, которые обусловлены разнообразием связей, способов организации, разветвленностью экономических отношений и целей управления. Сформирован набор функциональных модулей современной учетной системы предприятия.

Ключевые слова: учетная система, организация учета, информационные технологии, эффективность учетной системы, трансляционные возможности учетной системы.

In the article the methodical approach to the organization of the accounting system of the enterprise is examined. Features of the organization of the accounting process, which are due to the diversity of relations, methods of organization, разветвленностью economic relations and management objectives covered. Set of functional modules modern accounting system of the enterprise is formed.

Keywords: accounting system, organization of accounting, information technology, the efficiency of the accounting system, transmission capabilities of the accounting system.